

Door Weer en Wind

Hooglede in
vervoering

Steenuilenkast
'smarter'

SOS Vos

Spaanse
nieuwjaarsreceptie

HIER WERKEN WE VOLOP AAN BIODIVERSITEIT

De zondvloed

de zondvloed **boeken**

nieuwe boeken & ramsj & tweedehands,
twee verdiepingen bibliomanie, koopjes,
bestsellers en geheimtips
boekenliefde in twintigduizend en enige titels
en verder: koffie, thee, frisdranken,
bier & wijn en een leeskast

sint alfonsusstraat 4, 8800 roeselare, t 051 62 02 64
ma: 10u tot 18u, di: 9u tot 18u,
wo en do: 10u tot 18u, vr en za: 10u tot 19u

inschrijven op de nieuwsbrief kan via WWW.dezondvloed.be

bvba **Demees** verzekeringen

Wilgenstraat 128
8800 ROESELARE
tel./fax 051 20 27 78
CDV inschrijvingsnr. 16740

Wij plaatsen alle verzekeringen
bij alle eersterangsmaatschappijen

Jan Demees
Wilgenstraat 128
8800 Roeselare
tel./fax 051 20 27 78

Stefaan Demees
Eugeen Van Oyestraat 12
8800 Rumbeke
tel. 051 24 65 81

Tuinsappen Lombarts Calville

De geperste zaligheid

Sap van eigen fruit

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (leper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijk vruchtensap (gepasteuriseerd).
- Verkoop van sappen op basis van appel.
- Bedrijfsbezoeken.

NIEUWBOUW en VERBOUWINGEN
VLOEREN – FAÏENCEN
WONINGEN WATER EN WINDDICHT
AFGEWERKTE WONINGEN

Algemene Bouwonderneming
Erik DEBAL B.V.B.A.

Verbrandhofstraat 130
8800 Roeselare
tel. 051 20 83 41
fax 051 21 14 59
erikdebalbvba@skynet.be

Presentjes voor de natuur in 2011

Winterkoning

*Zal ik je de weg tonen recht omhoog zoals
mijn staart altijd staat in staat van
paraatheid, dat tikkeltje nerveus wippen
daargelaten?*

*Zal ik demonstreren, goedgebekt toeschreeuwen hoe
ik met mijn toon katten verschalk, ze enerveer,
hun snor en zichzelf in alle staten jaag door mijn onbereikbare
snelle wip, een tactiek van tak tot tak?*

*Zal ik je katten als jouw staart een tik kreeg,
pluimen en bijna het omhoog verloor, de ondergroei
gevaarlijk dichtbij?*

*Hoor het snorren van
mijn parate kennis.*

*Hoor, hoor
Wat ik zing als ik
schuifel*

*De winterkoning brengt vooral karkas in
rekening, omlijnt de boom tot pure omtrek, maakt
dampen tot kristal tot krispijn, en is bijna niets dan
avond, pannenkoekenlucht rondom.*

*De winterkoning slaapt niet, maar is heer en
meester in alsof, de sluimerende waakzaamheid
een gebod, in het roerloze paleis wekt verzet een
clandestiene kijk uit ooghoeken.*

*De winterkoning is ontroerd als sneeuw gratis
valt, vogels de weg weten naar diep onder en
mensen wollen, spinnen en samen
garen*

*Winter is koele
aanshijn,
en warmt*

zonder dekking

Uit 'twee talig' van Annick Vansevenant - 2010 Roeselare

Met het schrill en hoog geroep in het helledonker lieten overtrekkende koperwieken al weten dat de herfst behoorlijk aan het schuiven was. De warme najaarsdagen zijn nu helemaal weggespoeld met wat voor heel wat landgenoten eerder op een onstuitbare zondvloed leek. Uiteindelijk zijn ook de eerste sneeuwvlokken in het zuiden gevallen, die nu het landschap kunnen omtoveren tot zuivere poëzie. Laten we niet vergeten deze pure kant van de winter als hoofdmenu te blijven proeven, liever dan winterellende de boventoon te laten voeren. Eens weer de winter even koning laten worden.

Ook weer de tijd voor presentjes, terecht verpakt met goedgemeende wensen. Hiermee gewapend stappen we wat onzeker maar altijd benieuwd naar het onbekende 2011. Een goede gezondheid in een aangename leefomgeving, familie en vrienden waar je je knus en thuis kan bij voelen, boeiende werk- en rustvooruitzichten: we wensen het jullie van harte!

En wat daarbuiten? De broodnodige natuur kunnen we ook niet in de kou laten staan. Niet alleen voor de onbetaalbare berg ecosystemen die ze ons gratis levert als zuiver water, lucht, voedsel, ontspanning en rust. Ook de onmisbare kwaliteitsvolle natuur verdient een extraatje. Nu overal geldkranen op spaarstand raken, geven we op 5 december met Mandelstreek een reuzengrote cheque als Sint-Niklaasgeschenk voor de Uitkerkse polder, om verdere gebiedsaankopen mogelijk te maken. Iedere Mandelstrekker is er welkom om hierop samen te kunnen klinken. Duik gerust dieper dit blad in voor meer info.

Maar er is meer. Na de gemeente Hoogdele in 2009, ondertekenden we op de Dag van de Natuur met 2 schepenen van Roeselare een biodiversiteitscharter. De stad engageert zich hierbij voor een lange periode om met zeer concrete actiepunten belangrijke inspanningen te doen voor meer kwaliteitsvolle natuur in de buurt. De galopperende achteruitgang van de eigen natuurlijke fauna en flora moet hiermee niet alleen een halt worden toegevoerd, maar in samenspraak met Natuurpunt zet ze zich ook om dieren- en plantensoorten én hun biotopen effectief te beschermen en te verbinden. Tegelijk willen we samen werk maken van een versnelde realisatie van beloofde boszones.

Zoek je nog een reden om te klinken? Wat denk je van onze Nieuwjaarsdrink in de Zilverlink op vrijdagavond 21 januari? Juist, in een nieuwe omgeving waar we in het bijzonder ook nieuwe leden welkom heten die van hun drempelvrees willen kwijtraken. Tegelijk tijd voor iedereen om binnen de afdeling zowel achter als vooruit te blikken.

Wie dit helaas allemaal niet meer kan meemaken is oud-bestuurslid Herman Soenens. Hij is half oktober stilletjes heengegaan. Begin 2009 gaf hij na 7 jaar, wegens gezondheidsredenen, de bestuursfakkel door. Die gelegenheid gebruikten we graag om hem in de bloemetjes te zetten, ook al voor zijn heel trouwe aanwezigheid op zeer veel activiteiten. Uit zijn pen vloeide vaak een minutieus verslag van onze uitstappen in vroegere jaargangen van dit blad. Nooit luidruchtig, maar intens genietend van natuur en gezelschap was hij er iedere keer zeer graag bij.

Ondanks dit koude seizoen maakt nieuw leven zich toch ongemerkt op. Ook wij bereiden ons voor. Meer nog, op 28 december slaan we de handen in mekaar om het de hollenbroeders naar hun zin te maken. Ook zin om je hieraan op te warmen? Je levert hiermee zeker al een bijdrage voor dat natuurpresentje anno 2011. Het ga jullie goed!

Piet Desmet

Inhoud

Presentjes voor de natuur in 2011 pag. 3

Aankondigingen:

Gun de natuur ook een nieuwjaarsattentie pag. 4

Uitnodiging tot nieuwjaarsreceptie pag. 4

'Op uitkijk in de polders pag. 5

Klop je onnozel pag. 6

Driedaagse naar East-Sussex pag. 6

Hoogdele in vervoering pag. 7

Wie helpt het pad weer eens effenen? pag. 7

Voorbij activiteiten:

Wat een Dag van de Natuur pag. 8

Nacht van Ter Kerst pag. 9

Natuurbeheer

Samenleven met de vos? Yes we can pag. 10

Michiel steekt niet de draak met gierzwaluwen pag. 11

Activiteitenkalenders pag. 12

Werkgroepen:

Over eiken, populieren en hun boleten pag. 15

Broedresultaten steenuil 2010 pag. 16

De ideale anit-marmer steenuilenkast? pag. 17

Natuur in de buurt: 't Vierkavenbos pag. 18

Close-up: Meidoorn pag. 19

JNM pag. 20

Draaihals (even) op bezoek pag. 21

Waarnemingen pag. 22

Personalia pag. 22

Colofon pag. 22

Gun de natuur ook een nieuwjaarsattentie voor 2011

In ons overvol Vlaanderen heeft natuur maar weinig ruimte meer. De inspanningen van Natuurpunt om hier werk van te maken, blijven onverminderd bestaan. Dit kan niet zonder heel wat middelen, vooral nu de overheid subsidiekanalen stilaan meer dichtknijpt. Een groeiend ledenaantal geeft ons meer ademruimte en tegelijk een groter maatschappelijk draagvlak. Alleen al daarom is je lidmaatschap zeer belangrijk.

o Voor nieuwe leden willen we de drempel zo laag mogelijk houden. Wie nog dit najaar instapt, kan én lid worden voor 2011 én de mooie Natuurpuntkalender ontvangen voor € 30. U ontvangt bovendien een aantrekkelijk welkomstpakket. Misschien brengt dit u ook op een idee om hiermee iemand te verrassen als duurzaam Nieuwjaarsgeschenk.

Gebruik hiervoor ons plaatselijk rekeningnummer 979-9627307-62 Klokkeputstraat 93 Roeselare met vermelding ledenactie Mandelstreke 2011.

o Het gewone (gezins)lidmaatschap bedraagt € 24, waarbij voor leden van Mandelstreke ook het abonnement op dit ledenblad inbegrepen is. Wie geen domiciliëring gebruikt en zijn lidmaatschap nog niet hernieuwd heeft, kan dit kwijt op 230-0044233-21 Natuurpunt vzw Coxiestraat 11 2800 Mechelen.

o Leden van andere afdelingen kunnen, naast hun afdelingsblad, ook Door Weer en Wind ontvangen, mits €5 over te schrijven op 979-9627307-62 Klokkeputstraat 93 Roeselare, met vermelding abonnement Door Weer en Wind

Wie daarnaast ook een abonnement neemt op de driemaandelijks natuurstudietijdschriften Natuur. focus of Natuur.Oriolus, betaalt hiervoor nog steeds € 8,50 per tijdschrift. Als je beide abonnementen samen neemt, bedraagt het samen € 14,50.

Meer info vind je achterin dit nummer of op www.natuurpunt.be/lid worden.

Nog cadeau-ideeën nodig? We hebben een waaier aan mooie nestkasttypes en degelijke vrijstaande of muurvoedertafels in voorraad. Kijk ook hiervoor achterin dit nummer op p 22 voor meer info.

Uitnodiging tot Nieuwjaarsreceptie

Vrijdag 21 januari 2011 om 19u30

Zaal Zilverlink – Meensesteenweg 412 – 8800 Rumbeke

Natuurpunt Mandelstreke nodigt graag haar leden uit om bij een glas gezellig na te praten over het voorbije jaar en het nieuwe jaar 2011 geestdriftig in te zetten.

Zowel de hyperactieve leden – die de gelegenheid krijgen om hun grote en kleine avontuurlijke verhalen uit te wisselen – als ook de natuurliefhebbers die gedurende het jaar niet vaak de kans hadden om een activiteit mee te pikken, zijn bijzonder welkom.

Meer zelfs, deze nieuwjaarsreceptie biedt uitdrukkelijk de kans aan de nieuwe leden om onze afdeling beter te leren kennen en viceversa.

Als verwelcoming geeft het bestuur kort een overzicht van de planning voor 2011 en een visueel verslag van 2010 aan de hand van foto's van de voorbije activiteiten. Je eigen foto's genomen op één van onze activiteiten kun je – graag tijdig – hiervoor doorgeven aan Johan Hanssens!

Voor de rest van de avond is het echter aan jullie. Er wordt ruim tijd voorzien voor een losse babbel maar toch is er even een officiële luik waarbij jullie je waardering kunnen uiten over de bestuursleden.

Om de continuïteit te verzekeren lopen de bestuursmandaten namelijk voor 2 jaar, maar wordt jaarlijks de helft verkiesbaar. Momenteel zijn volgende 6 bestuursleden uittredend en herverkiesbaar: Piet Desmet, Wim Marichal, Peter Hantson, Cien De Roo, Johan Hanssens, Ria Wyffels. Daarnaast zijn nieuwe kandidatuurstellingen zeer welkom. Wie zich kandidaat wil stellen voor een bestuursfunctie kan zich hiervoor melden bij het secretariaat op het telefoonnummer 050 347824 of philippe.deprez@telenet.be.

Een extra reden om deze avond zeker niet te missen is de natuurfilm van Johan Plouvier over zijn recentste reis, met een aantal bestuursleden in zijn kielzog, naar de Spaanse Pyreneeën met prachtige beelden van de lammergier.

Philippe Deprez

Op uitkijk in de polders Grandioze feesteditie op 5 december

Vanuit een natuurarme streek als Mandelstreek, willen we toch concrete projecten steunen die voor meer biodiversiteit in onze omgeving kunnen zorgen. Als deze projecten niet onmiddellijk aan onze achterdeur te realiseren zijn, dan kunnen we het misschien iets verder van huis wel uitvoeren.

Daarom willen we opbrengsten die o.a. uit de verkoop van natuurkalenders komen, aanwenden door financiële steun te geven voor aankoop van natuurgebieden in onze provincie. Zo zullen we in december een steentje bijdrage aan één van de belangrijkste natuurgebieden aan onze kust: de Uitkerkse Polders in Blankenberge.

Om dit feestelijk te omkaderen, willen we met een ruime delegatie van afdeling Mandelstreek afzakken naar het bezoekerscentrum Groenwaecke in Uitkerke op zondag 5 december 2010 om

13u30 uur. Dan geeft afdeling Blankenberge om ons te bedanken een gidsbeurt met daarna een receptie.

Personen die een ganse dag wensen te genieten van wat de polders in de winter te bieden hebben, kunnen reeds vanaf 8u30 verzamelen in de Meiboomlaan te Roeselare om met Koen Vandepitte de omgeving van Klemskerke te verkennen op zoek naar onder meer vriezeganzen: kolganzen en kleine rietganzen. 's Middags nuttigen zij dan hun meegebrachte boterhammetjes in het bezoekerscentrum Groenwaecke.

Voel je hier wel voor? Geef dan een seintje, zodat we vooraf kunnen inschatten hoe talrijk we zullen zijn. Tot op Sinterklaasavond!

Meer info: philippe.deprez@telenet.be

Het reservaat Uitkerkse Polder werd opgericht in 1991. In een gebied van ± 1400 ha werd tot nu toe 275 ha natuurgebied aangekocht. Alle terreinen werden aangekocht in functie van de uitbouw van een weidereservaat met vnl. aandacht voor weidevogels en vochtige, vaak zilte graslandvegetaties. Voor beide doelen is een gericht natuurbeheer noodzakelijk.

Met de uitbouw van het reservaat werd in de eerste plaats geprobeerd enkele tendenzen in de landbouwuitbating te stoppen die nefast zijn voor het voortbestaan van zilte poldergraslanden en de hieraan gebonden populaties weidevogels. Toenemende verdroging door drainage liet de afgelopen decennia toe om het gebied intensiever te gebruiken, wat resulteerde in hoge bemesting van graslanden, omploegen van historische graslanden en het nivelleren van het oorspronkelijke polderreliëf. Daarnaast konden vele graslanden vroeger op het jaar en intensiever beweiden worden, wat resulteerde in een situatie met zeer ongunstige perspectieven voor het behoud van weidevogelpopulaties.

Naast het extensiveren van het beheer (latere maai- en beweidingsdata, geringere bemesting), was spoedig duidelijk dat een echt natuurbeheer (extensief graasbeheer, nulbemesting) en herstelbeheer (afgraven opgehoogde percelen) noodzakelijk was voor het in stand houden van zilte graslanden en weidevogelpopulaties. In de omliggende kustpolders werden immers geschikte gebieden in een nog hoger tempo en op een nog drastischer manier omgevormd tot intensief landbouwgebied (door ruilverkavelingen (waarvan het kerngebied van de Uitkerkse Polder tot op heden gespaard bleef) of industriegebied (zo wordt het unieke polderlandschap tussen Brugge en Zeebrugge in sneltempo vervangen door de achterhaven).

Het belang van de Uitkerkse Polder is vooral voor soorten zoals Tureluur en Kluut bijzonder groot omdat deze soorten in Vlaanderen vnl. broeden in biotopen die op korte termijn zullen verdwijnen (Zeebrugse achterhaven, Beneden-Schelde). Voor de Grutto zijn de Uitkerkse Polders uitgroeid tot het sterkste bastion in de kustpolders. Heden broedt 1/10 van de Vlaamse populatie in het gebied.

De uitbouw van het reservaat in Uitkerke en het gericht natuurbeheer kan naast de opmerkelijke uitbreiding van bestaande populaties van kritische weidevogelsoorten, ook een lange-termijn-garantie bieden voor het behoud van deze soorten in Vlaanderen door zijn opmerkelijk functie als refugium in een verschralend landschap of in (tijdelijk ongunstige) omstandigheden.

Klop je onnozel op 28 december

Lekker warm ingeduffeld genieten van een hete kop choco met een smakelijk stuk zelfgebakken cake en een dreupel voor wie onderkoeld raakte. Jeuken je vingers al? Maar eerst moet je hiervoor je handen opwarmen aan een paar uurtjes timmergeweld.

Dit betekent dat we, na een jaartje zonder, tijdens deze wintervakantie weer een Kerstnestkastactie organiseren voor **oud én jong op dinsdag 28/12**. Wie viëren we dan weer? Onnozel of niet, iedereen die enigszins kan omspringen met hamer, tang, verfborstel of boormachine en hollenbroeders een warm hart toedraagt, is welkom **vanaf 13u30** in de grote werkplaats bij bouwondernemer Debal, **Verbrandhofstraat 130** (laatste zijstraat van de Meiboomlaan) in Roeselare.

Meestergast Ludo, alias de nk-bouwer en gediplomeerd nestkastontwerper, zorgt voor maatvast verzaagde panelen. Timme-raars brengen best hun eigen gerief (hamer, tang) mee. Voor schilderaars hebben we een milieuvriendelijke beits en handschoenen, maar kledij die tegen een vlekje kan je goed gebruiken. Verder hebben we lichte (kinder)handen nodig om de afgewerkte mezenbakken geordend te drogen te zetten. Rond 16u, net voor het donker wordt, willen we afronden.

Wil je, voor het jaar om is, nog eens voor de natuur gezellig onderen de bol uit gaan? Twijfel maar niet meer!

Graag een seintje op 051/225852 of natuur.mandelstreek@gmail.com.

Driedaagse naar East-Sussex van donderdag 2 juni (OLH-vaart) tot en met zaterdag 4 juni

Het is zeer lang geleden dat Mandelstreek nog eens koers zette naar Engeland.

In juli verkenden Peter Hantson en ikzelf daarom eens de omgeving van Brighton in Oost Sussex. We waren verrast door de indrukwekkende rotskusten, de kolonies grote stern en zwartkopmeeuwen bij Rye, de (mossen)flora en de mooie dorpjes. Je kan er prachtige wandelingen maken langs holle wegen en door heuvelachtige weiden. De ambiance in de lokale pubs is ons echter ook niet ontgaan.

We overnachten twee nachten in Chalk farm hotel in Eastbourne (<http://www.chalkfarm.org.uk>). Aan de achterdeur van het hotel ligt het nationaal park the South Downs. Het park bestaat uit een langgerekte kalkheuvel van 100 km lang en 10 km breed die extensief begraaasd worden door koeien of schapen. Daardoor vind je er veel struweel van o.a. meidoorn met zangvogels en bloemrijke ruigtes. Tumuli en andere prehistorische overblijfsels liggen verspreid over het hele gebied.

We eten 's avonds in een lokale pub op wandelafstand van ons hotel.

Op het programma staan o.a.;

- Het natuurgebied Rye harbour met kolonies van o.a. visdief, grote stern en zwartkopmeeuw
- Verkenning van de South Downs
- Kustwandeling langs de kliffen van Seven Sisters
- Bezoek aan de kalkheide van Jevington head waar je een bizarre mengeling van kalk- en heideflora aantreft en massa's geelgorzen rondvliegen

Praktisch

- We reizen met twee minibusjes en er zijn 18 plaatsen beschikbaar in het hotel (4 kamers van drie personen en 3 kamers van 2)
- Kostprijs 250 euro (overnachting en maaltijden inbegrepen behalve picknick van de eerste middag)
- Inschrijving door 50 euro te storten tegen 31 december 2010 op 979 -9627307-62 en te mailen of te bellen naar Wim Marichal; saldo van 200 euro graag tegen 30 april 2011
- Vertrek op donderdag 2 juni om 7 u bij Vera Vandewalle
- Terugkeer op zaterdag 4 juni omstreeks 22u30

Hooglede in vervoering op zondag 6 februari

Reeds voor de elfde keer organiseert Natuurpunt een nationaal **tuintelweekend op 5 en 6 februari 2011**. In het decembernummer van Natuur.blad vind je een waarnemingsformulier waar je de maximum aantallen vogels kunt noteren die op de gedekte voedertafel afkomen. Wintervoeding helpt immers veel overwinterende soorten om in goede conditie deze vaak moeilijke periode door te maken. Bovendien zorgen ze voor een onvergetelijke show, waarbij je comfortabel en ongestoord op de eerste rij kunt zitten. Met wat geduld zijn spektakel en onverwachte bezoeken gegarandeerd.

Onder 'Voeren en Beloeren' op de website van Natuurpunt krijg je aan de hand van een fotoreeks al een voorsmaakje. Je telgegevens kan je daar ook kwijt. Vorig jaar telden meer dan 50 families uit onze afdeling mee.

Tijdens de voorbije winter deed gemeente Hooglede al meer dan een duist in het vogelzaadbakje. Bij een voederplaats op het speelplein werd gedurende weken een waaier van wintervoeding in de koudste periode uitgestrooid. Hierop kwamen veel vinken, zelfs kee, groenlingen, mezen, spechten, duiven en mussen af.

In 2011 organiseren we dat opnieuw, en hebben jullie de gelegenheid om op een comfortabele manier meer over de gevleugelde bezoekers te weten te komen. In een vlakbij gelegen (verwarmd) gebouwtje staan op zondag 6 februari vanaf 10 tot 12 uur telescopen en kijkers opgesteld. Enkele Natuurpunt-vogelkenners geven duiding aan de hand van een korte, heldere presentatie, waarna we vanuit het gebouwtje de animatie rond de voederplek kunnen volgen. De gemeente zorgt er

ondertussen voor dat ook de bezoekers bij hun 'voeder'plekje kunnen langskomen.

Afspraak: **zondag 6 februari om 10u in het gebouwtje bij het speelplein van Hooglede in de Oude Rozebekestraat**. Als je een kijker en vogelgids hebt, breng die gerust mee. Vooral wie de eerste prille stappen zet in vogels beloeren en herkennen, zal hier veel bij opsteken. Geroutineerde vogelkijkers kunnen bijspringen en wellicht nog iets bijleren over passende winter-vogelvoeding. Iedereen welkom dus!

Wie helpt het pad weer eens effenen?

Nog voor het ondertekenen van het biodiversiteitscharter met Roeselare en Staden, was reeds een ploeg vrijwilligers in het voorjaar actief en op stap om kwetsbare padden, kikkers en salamanders op trek een veilig zetje te geven. Vanaf het laatste voorjaar kregen we hiervoor ook de logistieke steun van het stadslandschap 't Westvlaamse Hart. Maar zonder die ploeg vrijwilligers kunnen we niet veel aanvangen.

Om de overzetactie in goede banen te leiden, zijn alle kandidaat-medewerkers welkom op een **overlegvergadering om 19u30 in het stadhuis op woensdagavond 12 januari**. Bij de inkom in het stadhuis (Botermarkt) zal op het infobord de vergaderzaal vermeld staan. Voor alle medewerkers plannen we later in het voorjaar nog een extra (aangename) uitstap. Elk vertelle het voort. Want zoals steeds, met hoe meer volk, met hoe minder inspanning deze overlevingsactie voor onze bedreigde amfibieën kan doorgaan.

Contact: Caroline Jamar, milieudienst Roeselare 051/262293

Ook in Hooglede-Gits en Staden is een plaatselijke werkgroep actief om de overzetacties te coördineren. Neem ook hiervoor contact op met de respectieve milieudiensten.

Nog dit: wie onbeveiligde trekroutes/slachtevelden kent, signaleer ons dat zeker.

De amfibieënwerkgroep

20 november: such a perfect day! Voor het 18de jaar op rij is het ons weer gelukt: een succesvolle doe-dag met nog maar eens ideaal herfstweer. Je zou echt luidop beginnen denken dat het opzettelijk (dank weergoden!) en een vaste waarde geworden is. Voor ons, de meer dan 35 vrijwilligers, zeker niet gelaten. Mag het nog iets meer zijn?

Met veel volk mochten we het ook ambitieus aanpakken. Het met knotwilgen omzoomde wandelpad naast het reservaat lag in de voormiddag dank zij Jelle snel bezaaid met gesnoeide takken, en door volgelingen opgeschoond, verzaagd en vervoerd naar een takkenwal en brandhoutstapelplaats. De tienkoppige ploeg was er een ganse voormiddag zoet mee.

In het reservaat werden de krachten verdeeld over het verder vrijmaken van de helling die op het moeras uitgeeft. Soms met echte krachtpatserij werd het verzaagde hout de helling opgesleept. Meerjarige bloeiers moeten hierdoor meer ademruimte krijgen, waardoor veel insectensoorten er ook wel bij zullen varen. Volgend jaar krijgen we van bovenaf een comfortabel zicht op de ondiepe waterpartijen, wanneer de geplande gluurwand er staat. Bezoekers kunnen dan vanaf dat kijkplatform eindelijk een blik werpen op het reservaat, zonder in het gebied zelf te moeten komen.

Wat we aan de oostkant gemakkelijkheidshalve de reuzenpaardenstaarthelling noemen, werd gemaaid en er de houtige gewassen gekapt. Wat verder, onder een stapelwal, klaarden enkele JNMers een hele klus door de loodrechte oever te herstellen en de aanvliegroute uit te diepen, goed als nestelplaats voor ijsvogels.

Ook op andere fronten is zeer gesmaakt werk geleverd: geen hutsepot, wel voor het eerst had Rita ons een kruidige chili sin carne bereid, die ook bij niet-vegetariërs danig in de smaak viel. En daarna was het Vera die ons verwende met heerlijke cake, waarvan geen kruimel overbleef. Een instantsafwasploeg, jawel, allemaal dames, had in één veeg alle kommen en bestek schoongemaakt, terwijl een klad wintertalingen nerveus rondjes begonnen te toeren boven De Kleiputten. Rond halfvijf gaven we hen het gebied en de rust terug.

Met dank voor de bergen werk van jong én oud!

van de Natuur!

21 november: tot in de puntjes verzorgd door het voor de gelegenheid gastbedrijf Vanheede, die ons in een verwarmde tent welkom heette. Na een bedrijfsmedewerker gaven beide schepenen van groen en duurzaamheid duiding over enkele concrete initiatieven van de stad om het versnelde biodiversiteitsverlies een halt toe te roepen. Dit werd samen met Natuurpunt Mandelstreek, Velt, JNM en vzw Leefmilieu Roeselare in een charter betekend. De stad Roeselare engageert zich hierin om via een aantal heel concrete actiepunten in de komende jaren daadwerkelijk in te zetten. Dat zal zowel op het terrein herkenbaar moeten worden als het promoten en verstrekken van informatie hierover naar de bevolking. Onder meer opgenomen punten zijn een toegenomen ecologisch beheer, versnelde bosaanplant, inspanningen rond soortbescherming maar ook het versterken, verbinden en ontwikkelen van waardevolle natuur vinden hierin een plek.

Op de Site Vanheede, grenzend aan het reservaat De Kleiputten volgde 'op niveau' de onthulling van een torenvalkenbak, waarvoor schepen Nathalie Muylle van de grond ging. In die buurt plantten het opgekomen publiek zo'n 1000 streekeigen bomen en struiken op de helling, waarbij het soms op een worsteling uitdraaide met de plakkerige kleigrond. Overijverig waren er enkelen die de spoelbuurt voor spaden en laarzen miste, maar niemand liep voorbij aan de warme soepbar en deugddoende appeljenever. Nogmaals dank voor deze gastvrijheid!

Piet

Nacht van Ter Kerst

Zaterdag 4 september strandden rond 18u00 een 30- tal kampeerders neer aan het bos Ter Kerst. Vanuit de milieudienst was er een eenmalige toelating gevraagd bij het Agentschap voor Bos en Groen om de nacht van zaterdag op zondag te mogen kamperen op de open vlakte te midden van het bos. Een 7- tal gezinnen en een enthousiaste afvaardiging van de JNM-Roeselare sloegen hun tenten op in het bos.

Om 20 u luisterden een 80-tal mensen geboid naar het vleermuisverhaal van natuurgids Mario. Terwijl het duister stilaan viel, arriveerde ook natuurgids Filip om de opstelling klaar te zetten voor het lokken van nachtvinders. Bij donker werd de groep in twee verdeeld. Gids Mario ging met de groep op zoek naar vleermuizen en andere nachtzogdieren. Met de batdetectoren werd een laatvlieger waargenomen. Een bosmuis liep in één van de muizenvalletjes zodat het door iedereen kon bewonderd worden. Uiteraard werd het na de stressvolle periode van opgesloten zitten en door al die mensenogen bekeken te zijn opnieuw in het bos vrij gelaten.

Bij de groep van de nachtvinders kon het geluk niet op toen een zeldzame verschijning: 'het zwart weeskind' (opvallend grote nachtvlinder) zich op het verlichte laken kwam poseren. Verder konden nog talrijke andere soorten nachtvinders waargenomen worden.

Na de wandelingen startte voor de kampeerders een gesmaakt en spannend nachtspeel. Hoofdleider Anton stak een opdracht in elkaar onder assistentie van de JNM-jeugd op basis van het verhaal van Reinaert De Vos waarbij de kinderen een moordzaak moesten oplossen. Rond middernacht kwam het verdict en raakte de moord opgelost: De wolf had Belijn de Ram in het veld neergestoken met een zwaard.

De vogels (en ook wat autogeruis) maakten de kampeerders wakker op 'dauwrijke zondagmorgen. Een (h)eerlijk ontbijt met fairtrade koffie, lokale boterkoeken, verse boterhammen en zuivel van het Motehof stond reeds klaar. Nadien kon het avontuur afgerond worden en waren alle deelnemers druk in de weer om hun tentjes terug in de opbergzak te krijgen. Tevreden keerden de kampeerders uiteindelijk terug van een nacht vakantie in eigen dorp met vraag naar herhaling voor volgend jaar.

Frank Renard

zwart weeskind

Samenleven met de vos? Yes, we can!

Vossen behoren tot onze inheemse fauna en vormen een belangrijke schakel in het ecosysteem. Vossen zijn opportunisten en eten wat het gemakkelijkst te vinden of te vangen is. Hiertoe behoort ook het pluimvee dat we in hokken en rennen onderbrengen. Slaagt een vos er in een kippenren binnen te dringen, dan wordt zijn jachtinstinct – door de paniekerige dieren die niet kunnen wegluchten – zo geprikkeld dat hij meer dieren doodt dan hij kan opeten.

Vandaag de dag wijst men de vos nog vaak als de enige schuldige voor deze slachtpartijen aan; een veel gemaakte fout en niet-doordachte redenering. Een intensievere bejaging of bestrijding is echter geen oplossing. Wanneer sterfte binnen de vossenpopulatie toeneemt (door bijvoorbeeld afschot), neemt ook de voortplanting toe. Meer jongen worden geboren die op hun beurt meer kans hebben om te overleven. Wanneer een vos sterft,

komt er een territorium vrij voor een meestal jongere vos. Jonge dieren zijn minder dominant waardoor meer vossen op eenzelfde oppervlakte kunnen leven.

‘De vos heeft het pluimvee gedood dus hij moet wijken’, zijn uitspraken die niet meer van deze tijd zijn. 2010 werd uitgeroepen tot het internationale jaar van de biodiversiteit! Laten we daar in Vlaanderen geen afbreuk aan doen. Vogelbescherming Vlaanderen en Natuurpunt zijn van mening dat de schade die vossen aan pluimvee toebrengen kan voorkomen worden door kippen, eenden, ganzen en andere dieren beter af te schermen. Dit kan eenvoudig door hen ’s avonds onder te brengen in een afgesloten nachthok of door het plaatsen van een vossenvrije ren. Met verontruste gevoelens hopen wij dat de Vlaamse minister voor Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege onze mening deelt en geen extra maatregelen treft tegen de vos.

Wat kan jij doen om de vos in Vlaanderen te beschermen?

- Tekende online petitie op www.vogelbescherming.be of op www.natuurpunt.be en stuur ze door naar vrienden en familie.
- Vraag de informatiebrochure ‘Slimmer dan de vos’ (zie kaderstuk)aan en overtuig anderen dat het extra bejagen en/of bestrijden van vossen geen oplossingen zijn om schade aan pluimvee te voorkomen.

Wat kan jij doen om je pluimvee te beschermen?

- Maak een vossenvrije kippenren. Meer informatie hierover vind je in de brochure ‘Slimmer dan de vos’ (zie kaderstuk)of op www.vogelbescherming.be of www.natuurpunt.be.
- Breng kippen, eenden, ganzen en andere dieren ’s avonds onder in een degelijk afgesloten nachthok.

Houd je kippenren vossenvrij

Vossen zijn na een lange periode van bijna afwezigheid in Vlaanderen helemaal terug van weggeweest. Door de relatief grote oppervlakte van hun territoria en dankzij hun van nature groot aanpassingsvermogen, laten vossen zich regelmatig opmerken in de buurt van de mens.

Vossen behoren tot onze inheemse fauna en vormen een belangrijke schakel in het ecosysteem. Het zijn echte voedselopportunisten en eten wat het gemakkelijkst te vinden of te vangen is. Op het menu van de vos staan kleine zoogdieren en wilde vogels (die samen 55% van het voedingsdieet van de vos uitmaken), regenwormen, insecten, aas en afval. Daarnaast durft hij ook wel eens pluimvee te roven uit een slecht afgesloten kippenren (15%). Slaagt een vos er in een kippenren binnen te dringen, dan wordt zijn jachtinstinct – door de paniekerige dieren die niet kunnen wegluchten – zo geprikkeld dat hij meer dieren doodt dan hij kan opeten. Deze slachtpartijen leiden er toe dat de vos op weinig sympathie kan rekenen. Een veelgehoorde reactie is dat de vos extra bejaagd moet worden.

Een intensieve bejaging of bestrijding biedt echter geen oplossing. Wanneer sterfte binnen de vossenpopulatie toeneemt (door bijvoorbeeld afschot), neemt ook de voortplanting toe. Meer jongen worden geboren die op hun beurt meer kans hebben om te overleven. Wanneer een vos

sterft, komt er een territorium vrij voor een meestal jongere vos. Jonge dieren zijn minder dominant waardoor meer vossen op eenzelfde oppervlakte kunnen leven.

Wees slimmer dan de vos en houd je kippenren vossenvrij!

De meest eenvoudige oplossingen zijn meestal het meest effectief:

- Vossen zijn overwegend nachtdieren, je kippen ’s nachts onderbrengen in een afgesloten nachthok kan veel schade voorkomen. Tegenwoordig bestaan er deurtjes die automatisch sluiten wanneer het donker wordt;
- plaats één of enkele elektrische draden langs de kippenren;
- een hond in de tuin kan vossen afschrikken, maar ook een hond kan kippen doodbijten;
- vossen blijven op een veilige afstand wanneer je geiten of schapen houdt binnen dezelfde omheining als je kippen.

Slimmer

Sint Michiel steekt niet de draak met gierzwaluwen

Onze gierzwaluwen mogen op 29 september, tijdens het Sint Michielszomerke al lang de stad uit zijn, met enkele werkgroepleden zaten we in die periode met bouwheer, aannemer en architect samen in een werfkeet bij de Sint Michielskerk. De toren staat in de steigers voor een grondige restauratie. Deze gelegenheid konden we niet laten voorbijgaan om, in het kader van de biodiversiteitsengagementen die Roeselare dit najaar met Natuurpunt aanging, aanpassingen te laten gebeuren voor meer nestgelegenheid.

Veel openingen (o.a. galmgaten) werden eerder reeds afgesloten om duiven en kauwen te weren. Waar het metselwerk verweerd is, kunnen spleten ontstaan die een geschikte gierzwaluwbroedplaats vormen. Een perfecte imitatie van een rotswand, waar gierzwaluwen oorspronkelijk in nestelden. Sinds er hoge stenen gebouwen verschenen, paste de soort zich perfect aan de stedelijke omgeving aan. Maar bij restauraties gaan die openingen onherroepelijk dicht.

Koen en ik klauterden (onder begeleiding) begin oktober dan maar de stellingen op om de gehavende muur te inspecteren op geschikte inbouwplaatsen.

Enkele grote gaten worden in de vaak 60 cm dikke muren dieper uitgehakt, waarin bij de herstelfase betonnen nestbakken vastgemetseld worden. Ze vormen zo een blijvende nestgelegenheid voor die bijzondere vogelsoort. De betonblokken worden aan het zicht onttrokken door een laag oorspronkelijke gevelstenen en alleen een smalle opening van 5 cm breedte verdraagt de aanwezigheid van het kunstnest. De esthetiek van de kerk wordt geenszins

ontsied. Aangezien de soort geen hoogtevrees heeft, kozen we voor de 15 kunstnesten meestal een zuidgerichte inbouwplaats op meer dan 20 m hoogte. Hierbij hielden we ook rekening met een vrije aanvliegroute, zonder obstakels in de onmiddellijke omgeving.

Vanaf half december zouden de betonbakken al in de toren moeten verankerd zitten. Een herkolonisatie vanaf mei 2011 zal natuurlijk afhangen van de aanwezigheid van de 50m hoge steigers. Uit ervaring met andere kunstnesten leerden we dat de vogels er soms enkele jaren over doen om dergelijke nestgelegenheid opnieuw te ontdekken en in gebruik te nemen. Wanneer gierzwaluwen die als dusdanig herkennen, lokken ze door hun geroep ('gieren') hun soortgenoten aan en kan het bezetten erg vlug gaan. Wie weet komt in afwachting niet eens eerst een zwarte roodstaart even polshoogte nemen?

Maar het blijft de bedoeling dat de onvervalste luchtacrobaten opnieuw het visitekaartje kunnen worden van een duurzaam herstel aan biodiversiteit in de stad. Zou ook Sint Michiel hier geen lans voor willen breken?

Piet Desmet

dan de vos

Wil je er echt zeker van zijn dan de vos niet tot bij jouw geliefd pluimvee komt. Hou dan rekening met volgende principes:

1. Een omheining moet minimum 2 m hoog zijn;
2. de maasgrootte mag maximum 3 tot 4 cm zijn;
3. bevestig de draad aan de buitenzijde van de palen en span de draad strak aan. Indien mogelijk, span een net boven de kippenren;
4. plooi de bovenste 40 cm van de draad naar buiten om onder een hoek van 30° of bevestig een of enkele elektrische schrikdraden aan de buitenkant;
5. vossen zijn luie dieren, ze graven steeds net langs de draad. Leg daarom rondom de buitenzijde van de omheining een rij tegels, betonplaten, planken of gaas van 40 cm breed;
6. als je geen tegels, betonplaten of planken legt, graaf de draad dan 50 cm diep in.

Meer info:

www.natuurpunt.be
www.inbo.be

www.vogelbescherming.be
www.natuurenbos.be

Activiteitenkalender

 Met eigen wagens vanaf hoek Meiboomlaan-Lindenstraat (Roularta)	 Gezinsuitstap	 Publieksactiviteit	 Fietsuitstap
 Busuitstap	 Uitstapverantwoordelijke		 Uitstap geschikt voor fotograferen
 Lunchpakket meebrengen	 Vertrekkur	 gids	 Leiding

Wijzigingen en/of eventuele correcties worden steeds vermeld op onze website
www.natuurpunt.be/mandelstreke

Vr 3 december
 19:30
 6e Jagersstr 4
 Moorslede
Voordracht: Natuurfotografie & Biodiversiteit
 In samenwerking met 'De Reiger'
 leden €1 - niet-leden €2

Rudi Debruyne

Zo 5 december
 08:30

Klemskerke + Uitkerkse Polders
 13:30 Groenwaecke – Uitkerke
 17:00 Groenwaecke: feestelijke afsluiter met hap&drank

Koen Vandepitte
 0477/939671

18-19 december
 09:30 - 17:00
 Stadhuis Damme
Vogelfestival in Damme
 met optiekbeurs

Toerisme
 Damme
 050/288610

Di 28 december
 13:30 - 16:30
 Verbrandhofstr 130
Kerstnestkasttimmeractie
 Breng een hamer mee.

Piet Desmet
 0484/658 223

Zo 9 januari 2011 Wintertoppers
 08:30

 We gaan op zoek naar zeldzame vogels die deze winter in ons land verblijven.
 Aan de hand van **waarnemingen.be** bij zeldzame vogels wordt de week voordien beslist waar we precies naartoe gaan.

Johan Plouvier
 0498/849 313

Vr 21 januari
 19:30
 Zilverlink
 Meensestwg 412
nieuwjaarsreceptie + bestuursverkiezing
 Met beeldmateriaal van voorbije activiteiten en natuurfilm

Piet Desmet
 0484/658 223

6 februari
 10:00
 Oude Rozebekestraat
 Hoogdele
Vogels voeren en beloeien
 Verzamelen aan het gebouwde bij het speelplein.
 Verrekijker en vogelgids meebrengen.

Zo 13 februari

Daguitstap naar Nationaal Park Oosterschelde

Philippe Deprez
 0499/722224

Za 13 maart

Daguitstap naar de IJzerbroeken

Koen Vandepitte
 0477/939671

Zo 24 april
Dag van de Aarde
 Aansluiten bij andere NP-afdelingen

OHH 2-4 juni

3-daagse reis naar Zuid-Engeland
 richtprijs = €250

Wim Marichal
 0476/307 762

Natuurfotografie & Biodiversiteit

3 december 2010
 Zaal Patria 19u30
 6de Jagersstraat 4 Moorslede

Joostend

Natuurfotografie & Biodiversiteit.

Rudi Debruyne, cameraman, cineast en natuurfotograaf is iemand die begeerd is door de natuur en het vastleggen ervan. Zijn specialiteit is vogel en wildfotografie maar ook landschappen en macrofotografie zijn hem niet vreemd. Het werk van deze internationaal bekende fotograaf verscheen o.a. in National Geographic en Readers Digest. Vanavond toont hij aan ons een selectie van een 60 dia's en een kortfilm uit zijn duizenden unieke natuurbeelden. Rudi neemt u mee in het Polarcirkel gebied, van het vogelrijkje Ierland over de estuaria's in Turkije, door de woestijnen van Marokko tot in de fjorden in Noorwegen. Maar Rudi is ook een ingezadigd reiziger die handig vertelt over zijn foto expedities en u onderwijst op een eigentijdse manier zijn kijk op het natuurbeeld "Biodiversiteit" te licht.

Inkom Natuurpuntleden € 1, niet-leden € 2
 Info bij JP Vandamme Tel. 051 / 77 12 13
 Organisatie : Natuurpunt - De Reiger

**natuurpunt
 mandelstreke
 Kern De Reiger**

Edelheut

Rudi Debruyne
 32, Het Stedje
 B-8600 Diksmuide
 Belgium
 r.debruyne@ocart.be
 www.rudidebruyne.be
 0512476210795

Website : www.natuurpunt.be/mandelstreke

Stichting natuurpunt - www.natuurpunt.be

Natuurpunt "De Buizerd"

Zo 9 jan. 2011 Werkdag Mandelhoek Jacqui Stragier
09:00 - 12:00 051/304 731

Zo 16 jan. Werkdag Mandelhoek Jacqui Stragier
09:00 - 12:00 051/304 731

Zo 23 jan. Werkdag Mandelhoek Jacqui Stragier
09:00 - 12:00 051/304 731

Zo 6 feb. Werkdag Mandelhoek Jacqui Stragier
09:00 - 12:00 051/304 731

Zo 13 feb. Werkdag Mandelhoek Jacqui Stragier
09:00 - 12:00 051/304 731

Za 19 feb. Algemene ledenvergadering Jacqui Stragier
20:00 - 22:30 Aviflora 051/304 731

Zo 20 feb. Werkdag kikkerpaaiplaats Jacqui Stragier
09:00 - 12:00 051/304 731

Zo 27 feb. Werkdag kikkerpaaiplaats Jacqui Stragier
09:00 - 12:00 051/304 731

Velt

Ma 24 jan. '11 "Wokken" met Brigitte Druwé
19u30 DC Ten Elsberge, Mandellaan 101, Roeselare

Ma 21 febr. '11 "Osteoporose" door Dr. G. Verhelst
19u30 DC Ten Elsberge, Mandellaan 101, Roeselare

Za 26 febr. '11 "Snoeiles" door André Houthoofd
14u00

Za 05 mrt. '11 "Hulpstoffen" afhalen bij S. Houthoofd
09u00-11u30 Heirweg 115A, Beveren

JNM-Roeselare sept - okt - nov 2010

piep = 7 t.e.m. 12 jaar
ini = 13 t.e.m. 15 jaar
gewoon = 16 t.e.m. 25 jaar

- Zondag 5 december: excursie Harchies

GEW

Pure.

ACTIEVE KOOL

REACTIVATIE

FILTERS

SERVICE

DESOTEC NV

produceert en verdeelt actieve kool, een hoogwaardig adsorptieproduct op basis van steenkool, hout en kokosnootschalen. Met dit product biedt Desotec u efficiënte en betaalbare oplossingen voor het zuiveren van water en vloeistoffen, lucht en gasen, en de eliminatie van organische verontreinigingen.

DESOTEC ACTIVATED CARBON NV-SA
Regenbeekstraat, 44 8800 Roeselare Belgium
Tel. +32 51 24 60 57 / Fax +32 51 24 59 16
info@desotec.com / www.desotec.com

CRISIS?
**Er bestaat een grote kans dat u
nooit meer supermarktgroenten eet !**

serre 'Luna' 228 x 224 x H 145/230 cm
optie: funderingsprofiel

A.C.D. nv
Zwaikomstraat 22
8800 Roeselare
tel. 051 24 25 26
email info@acd.be
www.acd-serres.be

Win een waardebon van € 250
Bezoek onze website en neem
deel aan onze fotowedstrijd

Origin'O – Roeselare & Julienne's groenten en fruitpakketten

Waar smaak en gezondheid
hand in hand gaan

De natuurvoedingswinkel van De Lochtting
biedt dagelijks een uitgebreid assortiment aan
biogroenten en fruit,
verse, tongstrelende bereidingen,
een ruim aanbod vers brood en gebak,
en voor wie zelf aan de slag wil,
een volledig gamma biovoedingsproducten
Ook voor biocosmetica en ecologische
schoonmaakproducten kunt u bij ons terecht.
De Lochtting verzorgt ook wekelijks een verrassend,
streek- en seizoensgebonden groenten- en fruitpakket

genieten van nature
Origin'O

Oude Stadenstraat 15 - 8800 Roeselare
www.origino.be, www.julienne.be
www.lochting.be

Open: maand. t/m zat: 9 – 12 u en 14 – 18 u

Een wereld vol geschenken

 Oxfam
Wereldwinkel
Roeselare
Staden

Roeselare: Noordstraat 156 • Staden: Bruggestraat 24

www.oxfamwereldwinkels.be

shanks.

Uw partner in afvalverwerking

Shanks Vlaanderen nv
Regenbeekstraat 7C
8800 Roeselare
Tel 051 - 22 60 44
Fax 051 - 22 13 91
www.shanks.be

Over eiken, populieren en hun boleten!

Boleten zijn voor de beginnende paddenstoelenliefhebber een relatief gemakkelijk te herkennen groep. Het zijn grote, stevige en vlezig paddenstoelen. Ze vormen hun sporen in ronde of hoekige buisjes langs de onderkant van de hoed.

Ook poriezwammen of gaatjeszwammen, zoals het elfenbankje hebben buisjes. (De gaatjes vormen het uiteinde van de buisjes.)

Bij boleten komt de buisjeslaag echter gemakkelijk los van het hoedvlees, terwijl dat bij poriezwammen niet het geval is. Enkele plaatjeszwammen, zoals de krulzoom en spijkerzwammen vertonen deze eigenschap ook: de plaatjes kunnen gemakkelijk verwijderd worden. Deze paddenstoelen zijn dan ook nauw verwant met de boleten. Ook het biotoop van poriezwammen en boleten is verschillend. De meeste gaatjeszwammen groeien op hout, terwijl bijna alle boleten op de bodem groeien.

Leccinum versipelle - Oranje berkenboleet

Zijn boleten als groep gemakkelijk te herkennen, identificatie op soortniveau valt nogal tegen. Laten we bijvoorbeeld eens kijken naar de ruigsteelboleten (*Leccinum* sp.) met een oranje of rode hoed. De naam 'ruigsteelboleet' slaat op de sterk geschubde steel. Op foto 1 zie je de oranje berkenboleet. Oranje hoed, witte steel bedekt met zwarte schubben. De wetenschappelijke naam '*Leccinum versipelle*' wijst erop dat de hoed niet altijd oranje is. '*Versipelle*' betekent namelijk 'met veranderlijke huid'. Tref je de paddenstoel aan bij berk, dan mag je volgens de boeken echter met beide oren slapen: oranje berkenboleet; waarneming bevestigd!

Leccinum quercinum - eikenboleet

Bekijk nu eens aandachtig foto 2. Het betreft de eikenboleet (*Leccinum quercinum*). Lijkt verdacht veel op de oranje berkenboleet, is het niet? Maar de literatuur brengt redding: bekijk aandachtig de begeleidende boomsoort! Betreft het een eik, dan mag je – weeral – met beide oren slapen: Eikenboleet, waarneming bevestigd!

We zijn er bijna! Mag ik u vragen om de foto op de voorkaft te bewonderen. Lijkt verdacht veel op de vorige twee soorten. Is het niet? Met dat verschil dat het jonkie rechts op de foto bruine schubjes vertoont. Bij het volwassen worden krijgen de schubjes een donkerder, bijna zwarte kleur. Niet wanhopen: de paddenstoel stond onder ratelpopulier. U wist het al: de begeleidende gastheer brengt redding. Rosse populierboleet (*Leccinum rufum*), waarneming bevestigd. (Ter volledigheid: harde populierboleet (*Leccinum duriusculum*) bestaat ook, maar komt meestal voor bij abeel - blablabla... , waarneming bevestigd. Bovendien is zijn hoed nooit oranje gekleurd. Zie foto 3.)

Leccinum duriusculum - harde populierboleet

En toch: identificatie met behulp van gastheren heeft altijd iets heimelijks. Stel u eens voor dat er een prachtige ruigsteelboleet met oranje hoed bij eik staat. Theoretisch is het altijd mogelijk dat er in de grond oude wortels van bijvoorbeeld populier aanwezig zijn. Het maakt waarnemingen in het veld nooit 100% zeker!

Recent onderzoek brengt voor de laatste twee besproken soorten echter redding! Uit moleculair onderzoek blijkt dat eikenboleet en rosse populierboleet soortspecifiek zijn. Het betreft dus dezelfde soort. De geldige wetenschappelijke naam blijft echter rosse populierboleet, omdat eikenboleet later werd gepubliceerd. Wat mij betreft mag de gastheer echter overboord gegooid worden en is een nieuwe naam wenselijk.

Wat dacht je van het voorstel van Hans Vermeulen: 'rosse ruigsteelboleet'?

Tekst: Koen Maes
(Bron: Hans Vermeulen, 'Fungi, nieuwe inzichten 2010')
foto's: Jimmy Desmet

Broedresultaten Steenuil 2010

Met het aantal nestkasten in 2009 door predatoren bezocht en de keiharde wintermaand december in het achterhoofd werden de medewerkers van de Steenuilenwerkgroep met gemengde gevoelens weer op pad gestuurd.

Mooi aantal dit jaar: 111 kasten liggen te wachten op de hongerige medewerkers. Bij vier kasten was geen controle mogelijk, twee kasten kregen bezoek van vanden en één kast bleek verdwenen na het rooien van de boom door derden.

Resten er dus 104 kasten om de jaarlijkse resultaten te berekenen:

- 44 kasten met jongen nog aanwezig, goed voor 119 jongen.
- 9 kasten met eieren. Uit ervaring weten we dat deze meestal niet bevrucht werden.
- 10 kasten met duidelijke sporen van bezoek: dode jongen of aanwezige steenuilen.

Gelukkig werden geen kasten aangetroffen met onthoofde jongen zoals in 2009. Wel enkele kasten met adulte dode vogels zonder zichtbare wonden, waarvan eentje bij 5 eieren.

Dit geeft voor 2010 een bezetting van 62 procent, het gemiddelde aantal jongen per kast is 2,70. Dit is weeral een bijzonder goed resultaat, wat ik zeker niet verwacht had.

Opmerkelijk dit jaar zijn de grote verschillen bij de sectoren.

- Bij Sector Zuid opgevolgd door Luc D. en Martin V. werden de slechtste resultaten ooit opgetekend: op 12 kasten slechts één met levende jongen.
- In de sector noord die door Koen Vdp. en mezelf werd bezocht hadden we de beste resultaten ooit.

De resultaten van de laatste 10 jaren :

Jaar	Aantal kasten	Bezette kasten	Gemiddeld aantal jongen per kast
2001	108	49 %	2,5
2002	106	55 %	2,6
2003	105	56 %	2,6
2004	102	58 %	2,7
2005	100	61 %	2,88
2006	104	61 %	2,65
2007	115	55 %	2,85
2008	107	68 %	2,72
2009	107	60 %	2,78
2010	111	62 %	2,70

Na twee jaren stagelopen met een ringer en een examen in Brussel heb ik nu ook een ringvergunning voor steenuil en kerkuil op zak. Met dank aan Miguel Demeulemeester voor de begeleiding en de motivatie. Een 35-tal steenuilen werden tijdens het voorjaar geringd.

Ludo

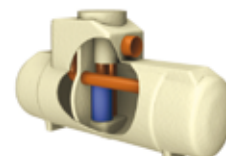
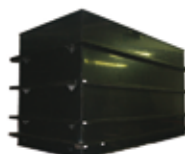
PRODALL

- Individuele waterzuivering Terr'o IBA
- KWZI tot 250 IE SBR & MBR
- pomp installatie techniek
- Olieaafscijders
- Vetafscijders
- Trommelfilters
- Aquacultuur centra
- Kunststof maatwerk

**SPECIALIST IN KUNSTSTOF OPLOSSINGEN
VOOR VLOEISTOFOPSLAG,
VOOR WATERBEHANDELING EN
AFVALWATERZUIVERING**

Voor een vrijblijvende offerte:
Prodall, Zwaaijkomstraat 5, B-8800 Roeselare
(t) +32 51 74 83 96 (f) +32 51 74 83 97
www.prodall.eu info@prodall.eu

De ideale anti-marter steenuilenkast?

Het oprukken van de Steenmarter in West-Vlaanderen gaat vlugger dan verwacht. Na enkele waarnemingen twee jaar geleden in het Ieperse en ook in Kortrijk is dit prachtier inmiddels ook in Mandelstreek aangekomen. Dit voorjaar werd een verkeersslachtoffer gevonden aan de Vosseberg in Hoogleden. Sindsdien ben ik beginnen nadenken hoe ik het best onze nestkasten kan beveiligen.

Na wat rondzoeken op het net trok ik vlug mijn conclusie: de goedkoopste, simpelste en doeltreffendste manier om bestaande kasten te beveiligen is het aanbrengen van een halve meter lange pvc-buis met een diameter van 160 mm. De buis wordt bevestigd voor het invlieg gat, aan het uiteinde wordt de buis schuin afgezaagd naar beneden toe. De buis moet ver genoeg uit de boom steken zodat de marter er niet kan inspringen.

Probleem: onze kasten van het type Schwarzeberg zijn reeds één meter lang en buisvormig. Als je daar nog een halve meter buis moet aanzetten wordt het meer een raket die in een boom beland is. Misschien willen sommige eigenaars dit ook niet meer in hun boom. Op deze Franse site <http://www.noctua.org/france.html> vond ik naast de kast- buis beveiliging ook een Schwarzenbergmodel uit één meter pvc-buis. Dat leek me interessant, maar ik geloofde er niet erg in. Hoe hoog zouden de temperaturen wel niet oplopen in een plasticen buis, wat met condens? Ik wilde wel eens weten wat de resultaten waren met dit type. Op het mailadres verbonden aan de site kreeg ik geen antwoord. Dus restte er mij maar één manier om meer te weten te komen: Zelf aanmaken en uittesten.

Mijn methode wijkt nogal wat af van die van Noctua maar het principe blijft. Ik neem een grotere diameter: 200mm in plaats van 160mm, voor de verluchting werk ik verder zoals met het Mandelmodel, namelijk een gleuf in de bovenkant van de broedkamer met een dakje erbovenop. Ik maak de gleuf in de pvc kast dubbel zo groot (40 x 200 mm), om zoveel mogelijk trek te krijgen. De laag aarde van vijf centimeter dik die Noctua aanbeveelt vervang ik door een laag houtbeton van drie cm dik. De laag is zacht genoeg om de vogels vaste voet te geven en voelt niet koud aan om op te broeden.

Na het ineenknutselen van zo'n kast deed ik in het voorjaar 2008 mijn eerste test: de temperatuur mag niet hoger oplopen dan in het Mandelmodel. Op 10, 11 en 12 mei lopen de temperaturen op tot 27 graden. Ik leg het Mandelmodel en de PVC-kast naast elkaar in volle zon en registreer gedurende die drie dagen de temperatuur. Die blijkt de eerste dag krek dezelfde, de twee volgende dagen gaat de temperatuur in de PVC- kast één graad hoger. De hoogste temp meet 42 graden op 11 mei en zakt naar een minimum van 12 graden. Ook dit minimum is net één graad hoger dan in het Mandelmodel.

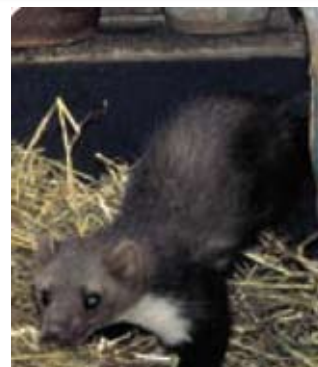
Ik ben verbaasd over het minieme verschil en verbijsterd over de toch wel zeer hoge temperatuur. Op de data waarbij ik met beide kasten experimenteerde lagen er jongen in de kasten die het zeer warm moesten hebben. Een drietal van onze kasten liggen in volle zon, zonder de minste beschutting, doordat de bomen afgestorven zijn. Ze blijven liggen omdat er geen waardig alternatief in de buurt is. Toch zien we elk jaar gezonde jongen uitvliegen.

De temperatuur-test valt dus mee, wat met de condens? Overleg met Pol Ingelaere en Koen Vandepitte dringt zich op.

Na wikken en wegen besluiten we enig risico te nemen. Ik maak nog een tweede PVC-kast aan. In de winter van 2008 vervangen we twee bezette kasten door pvc-kasten. In 2009 was er één en in 2010 waren beide kasten bewoond. De jongen waren kerngezond en de kasten lagen er mooi droog bij.

Na deze mooie resultaten ben ik deze nazomer dus gestart met de aanmaak van tien van deze pvc-kasten. Ze zijn goedkoper, sterker en vragen minder werk bij aanmaken. Ik heb er ook geen probleem mee om een pvc-kast in de natuur aan te brengen. Ons vorig model was tenslotte ook voorzien van een laag roofing.

Ludo

't Vierkavenbos

Wat denk je, zouden onze heemkundigen er al uit zijn? Over de herkomst van de naam "vierkaven" bedoel ik. Domineerden er misschien in dat Moorsleedse gehucht vier 'schouwen' het landschap? Of is het woord vierkaven gewoon een dialectvorm voor 'vuurkaven'... ofte vuurspuwende steenovenschoorstenen? Of is vierkaven gewoon een verspreking voor vier kavels? Etc...

Mij om het even! Ikzelf associeer 'de vierkaven' nog altijd met mijn jeugdherinneringen uit de late 50-er jaren. Het café 'de vierkaven' was toen hét Mekka voor elke duivenliefhebber van de streek. Menig melker heeft daar zijn duifje gelost en zijn dorst geleest. Even beroemd tot berucht waren er de regelmatig op zondagnamiddag ingerichte danspartijen-met-orkest. Een soort "La-Palma-avant-la-lettre" dus waar nogal wat jonkers en deernen uit de streek hun levenslief hebben leren kennen.

Geen gezever meer nu! Dit schrijfsel gaat hier natuurlijk over het recent aangelegd 'domeinbos de vierkaven'. Voor wie het gebied niet kent deze satellietfoto: Je ziet een rechthoekig trapezium (een wat?) waarvan de zijde aan de zuidkant de afgedankte spoorlijn Roeselare-Ieper is, de loodrecht daarop staande zijden zijn respectievelijk de Lolliestraat aan de oostzijde en de Nettingstraat aan de westkant. De vierde zijde komt dan ongeveer overeen met de grillig meanderende Roeselaarsebeek. (deze laatste voedt wat verderop de Collievijverbeek hier ter stede). Geen hoogtes en laagtes in het gebied te bespeuren, het is gewoon een plat vlak dat, volgens de regels van de logica, zichtbaar scheef afzakt naar de beek toe. Het gebied is opgevuld met een

lappendeken van momenteel nog jonge aanplantingen (allen Belgisch vermoed ik), van elkaar gescheiden door brede dreven. De laagste delen zijn drassig. Het is dan ook maar normaal dat het domein rijk is aan poelen met een (soms te) welige randbegroeiing van pitrus, lisdodde, waterweegbree, riet...

04 – 10 – 10. Ik doorloop het gebied vanaf de Lolliestraat, richting Nettingstraat, zoveel mogelijk de randpaden (spoorweg en beek) vermijdend. Dit lukt me niet 100% omdat het domein nog op een paar plaatsen doorsneden wordt door een enclave van een privé-eigenaar.

Wat een vroege herfstwandeling moest worden is eigenlijk een verlate zomertocht geworden. Wat had je anders gedacht? De thermometer haalt nog gemakkelijk 18° C en de zon is van de partij. Het verwondert me dan ook niet dat ik een groep spreeuwen hoog in de lucht zie foerageren. Traag, schier biddend als torenvalken, tegen de wind in happen ze links-rechts naar voorbij vliegende prooien om dan wat verder met een sierlijke boog zeilend op de wind aan volle snelheid terug te keren naar het startpunt en... herbeginnen. Ook de poelen ogen zomers. Heidelibellen en glazenmakers vliegen er volop. Gezien het bos nog jong is, staan er ook nog veel ruigteplanten tussen de jonge enten. Er is nog wat late bloei van pispbloemen, biggenkruid en andere gele composietjes, distels, boerenwormkruid, klavers, duizendblad, peen, veldjes met vlasbek en zelfs een ingezaaid bloeiend koolveld (naast het domein dan) waar vele witte vlinders heel actief bezig zijn. Ik kan er 3 kleine koolwitjes en 1 groot koolwitje uitfilteren. Over het hele domein verspreid

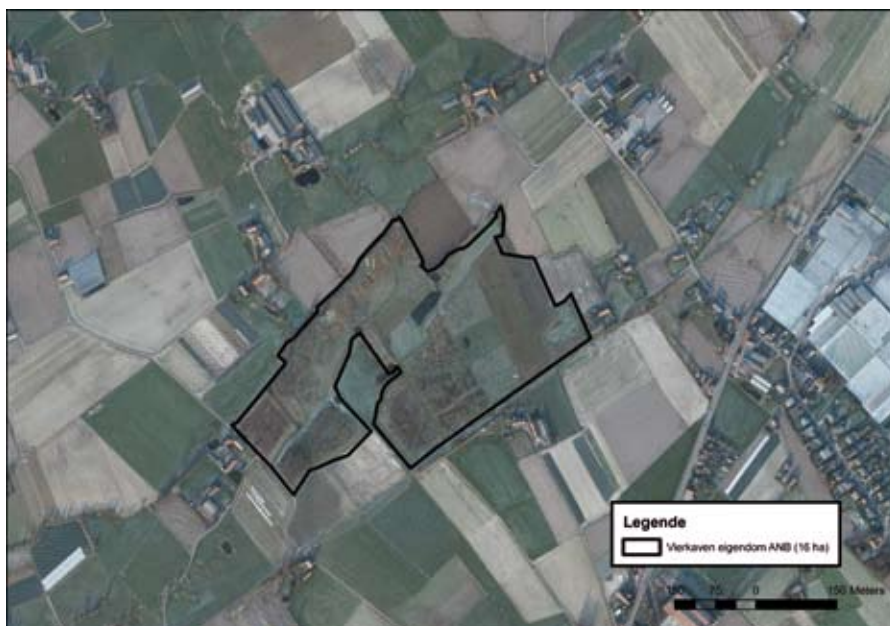
tel ik nog 4 aralanta's, 8 dagpauwogen, 1 bont zandooje en 5 kleine vuurvinders. (Tussen haakjes: dit laatste vlintertje zit volop rondom Roeselare maar is ver van algemeen in onze stad zelf... Dringend tijd dus voor de aanleg van groene corridors naar b.v. de kleiputten.) Ook andere stuifmeel- en nectarliefhebbers zoals zweefvliegen en hommels komen nog aan hun trekken. Niet spectaculair maar ik meld toch maar die twee zonnende zevenstippelige lieveheersbeestjes. Heb jij, net als ik, ook de indruk dat 2010 een echt boerenjaar is geweest voor onze zevenstip? Een vermoeden dat ik nog bevestig zie op 10-10-10: Op de zeedijk tussen Raversijde en Westende zie ik op zijn minst duizend (sic) zevenstippeligen... jammer genoeg alle platgetrapt en breed uitgesmeerd door evenveel strandgasten. Dit even terzijde.

Nee, het domein is nog niet genoeg echt bos om een goed vogelgebied te zijn. Ik zie wel een paar kraaien op de pylonen, hoor een fluitende(!) tjiftjaf, kijk naar wegvluchtende houtduiven en lijsterachtigen (kramsvogels?), bemerk op oudere wilgen enkele koolmezen, hoor vanuit de bramen een alarmerende winterkoning en in de verte gereutel van een fazant. Toch enige opwinding: Ik irriteer blijkbaar een sperwer en ik zie hem, laag over de struiken scherend, wegvliegen en helemaal aan het andere eind van het domein postvatten.

Ik bereik uiteindelijk de Nettingstraat. Hier bevindt zich de eigenlijke parking met vlak ernaast een al flink uit de kluiten gewassen geboortebos met dwars er doorheen de overvloedig met lisdodde begroeide Roeselaarsebeek.

In de terugtocht zie ik nog dat de spreeuwen van daarstraks hun strooptochten hebben gestaakt en rustig naast elkaar nagenieten op de hoogspanningskabel. Saluut.

Jacques Vanderhaeghe

Meidoorn *Crataegus monogyna* - *Crataegus laevigata*

Meidoorn is een geslacht uit de rozenfamilie. Bij ons komen 2 soorten inheems voor: de eenstijlige meidoorn of *Crataegus monogyna* en de tweestijlige meidoorn of *Crataegus laevigata*. Kruising tussen deze 2 soorten komt vaak voor. De naam *Crataegus* werd gegeven door Dioscorides en is afgeleid van het Griekse 'kratos' wat staat voor kracht. Dit slaat op de hardheid van het hout. Mono is één en gyna is 'vrouwelijk' wijzend op de aanwezigheid van één stijl in de bloem. Afhankelijk van de bron zou *laevigata* zacht of kaal betenen.

Het is een bladverliezende, winterharde, doornige heester of kleine boom die tot 500 jaar kan worden. De bloemen zijn wit tot roze en bloeien in mei, juni. Ze leveren bol- tot eivormige rode steenvruchten op.

Meidoornstruiken zijn uitstekende haagplanten. Ze kunnen gebruikt worden ter afscheiding van weilanden en verdragen heel goed het snoeien.

Het harde hout is geschikt voor palen, stelen van hamers en ander gereedschap, wandelstokken, houtsnijwerk. In de middeleeuwen diende het als hakblok voor onthoofdingen.

Al van in de oudheid is meidoorn verbonden geweest met vruchtbaarheidsrituelen als symbool van de vernieuwing van de natuur. Zo werd een 'meifeest' gevierd en werd er een 'meikoningin' verkozen die gekroond werd met meidoornbloesems. Een huis, beschermd door meidoorn, werd niet door bliksem getroffen. 'Pas goed op voor een eikenboom, de bliksem zet je onder stroom. Rust niet tegen een essestam, die zet je hart in vuur en vlam. Zit maar onder een meidoorn neer, hij is echt de beste beschermheer!'

Je kan een infuus maken van de bloeiende toppen. Er zijn ook heel wat meidoornpreparaten te koop in natuurwinkels. Meidoorn ondersteunt de hartfunctie, zorgt voor een betere doorbloeding van de hartspier en verhoogt dus ook de zuurstofvoorziening van het hart. Werkt ook bloeddrukverlagend. Bij ernstige hartproblemen raadpleeg je toch best je huisarts! Bij stress en slaapstoornissen werkt de plant kalmerend op het zenuwstelsel.

Meidoorn is culinair een interessante plant. Vroeger kauwden de plattelandskinderen bij honger op de jonge blaadjes en de knoppen. Men sprak zelfs van 'boterhammen met kaas'. In de 2de wereld-

oorlog werden de gemalen vruchten in brood verwerkt. De groene bladknoppen en jonge blaadjes werden (worden) gebruikt in salades. De bessen zijn rauw niet lekker. Ze hebben een droge, meelachtige consistentie. Je kan ze wel verwerken in gelei of op jenever zetten.

Recept : meidoonbessengelei

Pluk rijpe meidoornbessen en doe die in een kom. Overgiet met water en breng aan de kook. Doe dan het vuur uit en laat een nacht trekken. Zeef en gebruik het rode sap om een gelei te maken. Je kan dit sap ook mengen met appelsap om je gelei te maken.

Rita

HOUT - TRIPLEX - ISOLATIE
DECORATIEVE PLATEN - OSB - DEUREN

BVBA
HOUTHANDEL CARPENTIER

Gitsbergstraat 53
8830 GITS-HOOGLEDE
TEL 051 - 20 20 04
FAX 051 - 24 59 52

Millesteenstraat 65, 8890 Dadizele

tel. 056 50 93 58 - fax 056 50 47 13

defieuwdruk@skynet.be

Stilzitten? Zeker niet!

In de vorige Door Weer & Wind konden jullie een impressie lezen van een JNM-kamp. Oud-BJN –en JNM-leden voelden het waarschijnlijk kriebelen bij het lezen van het schitterende stukje van Tim Vandewiele.

Als nieuwe voorzitter van JNM Roeselare wil ik meegeven waar de Roeselaarse JNM-ers zich de laatste maanden mee bezighielden. Opnieuw met heel wat, zo blijkt!

- Twee weken voor het begin van het nieuwe JNM-werkjaar begaven we ons op **4 september** met een aantal JNM-ers per fiets naar bos Ter Kerst in Hoogdele. Bedoeling was om een beetje promo te voeren voor JNM Roeselare wat ons een aantal leden opleverde! De gemeente Hoogdele wilde haar inwoners tijdens deze avond kennis laten maken met het nachtleven. Met een presentatie over de vleermuis, een nachtvlindervangst en een tocht om te kijken welke muizen er in de life-traps zaten, kon menig Hoogledenaar proeven van dit dierlijk nachtleven. Ter afsluiting was er nog een nachtspeel voorzien waar de jeugd zich ten volle kon uitleven. De dag nadien kropen we uit onze door dauw omgeven tentjes om een ontbijt in het zonnetje tot ons te nemen.

- Het echte startschot werd op **18 september** gegeven met een fenomenale startdag in Ardoie Veld. Naast een 20-tal enthousiaste JNM-ers kwam ook de Weekbode opdagen! Tijdens de startdag werd op het stukje hei gewerkt én op excursie gegaan. De 4 sperwers boven de vijver zorgden voor een waar kijkstuk. Het einde van de activiteit werd ingeleid door een ludieke voorstelling van de begeleiders van JNM Roeselare én een hapje en een drankje voor ouders, begeleiders en leden. De eerste activiteit belooft voor de rest van het werkjaar!

- Op 2 oktober werden de piepers opgetrommeld voor de Groene Potlodenactie van de JNM (www.groenepotloden.be) Met deze actie wilden we de ministers van Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening erop wijzen dat de kaart van Vlaanderen veel groener kan ingekleurd worden. Eén derde van alle zonevrije bossen kan elk moment gekapt worden! Omdat we denken dat de potloden van de ministers op zijn, zamelden met alle JNM-ers 17.000 handtekeningen en 5.000 echte potloden in. Deze gaven we op 16 oktober af aan de afgevaardigden van de ministers in Gent. De Roeselaarse piepers gingen in de Ooststraat een handtekening en/of potlood vragen aan de winkeliers en zelfstandigen. Dit leverde ons heel wat handtekeningen op, waarvoor dank!

- Traditiegetrouw gaan JNM-ers begin oktober compleet uit de bol op het Nazofé (9 oktober) Een werkactiviteit en excursie op zaterdagmiddag en een feestje waarbij velen de eerste zonnestralen op een frisse zondagochtend te zien krijgen, dat is het Nazofé oftewel een samenkomst van alle JNM-ers die een natuur –en werkstudie, werk, milieu of buitenlands kamp deden.

- Op 17 oktober trokken we met alle West-Vlaamse ini's (12 t.e.m. 15-jarigen) naar de studentenstad Gent om er onze potloden en handtekeningen van de Groene Potlodenactie aan de Ministers te overhandigen. Meer dan 100 JNM-ers waren aanwezig op de Groentenmarkt om de speech van de afgevaardigden van Joke Schauvliege en Philippe Muyters te aanhoren. Vooral de afgevaardigde van Philippe Muyters die het meest te zeggen heeft over de problematiek van zonevrije bossen, hoorden we pleiten voor een multifunctioneel bodemgebruik. Allemaal mooie woorden, maar blijft het feit dat Vlaanderen de bosarmste regio in Europa is én wellicht zal blijven. Desalniettemin heeft de jeugd met deze campagne een niet mis te verstaan signaal gegeven. Voorrang geven aan ongebreidelde bebouwing, ook in bosrijke en overstromingsgebieden, heeft verschrikkelijke gevolgen, zoals dit eigenste weekend met de overvloedige regen alweer duidelijk werd.

- Onze kleinste leden, de piepers, brachten op **24 oktober** een bezoek aan het Westhoekreservaat van De Panne. De piepbegeleiders Jan en Michiel leerden hen wat bij over het belang van duinen en de aanwezige fauna en flora.

- Florian ging vervolgens op **31 oktober** met de ini's (12 t.e.m. 15-jarigen) naar het Sterrebos om de aanwezige paddenstoelen te determineren. Die dag was het namelijk nationale zwammendag.

- Onder de leiding van piepbegeleider René maakten we op 7 november vetbolletjes en nestkastjes met het materiaal van Natuurpunt (dank-u-wel Natuurpunt!) Iedere pieper kon naar huis met een eigen Natuurpunt-mezennestkastje en een paar vetbolletjes om de vogeltjes zonder problemen de winter te laten doorkomen.

- Tijdens het weekend van **12 t.e.m. 14 november** vond een provinciaal iniweekendje plaats in de Gulke Putten. Een 15-tal ini's (12 t.e.m. 15-jarigen) van uit het ganse Westvlaanderenland bleven verzamelen in het natuurreervaat van Christine en Eckhart. Helaas werden de hemelsluizen dit weekend onophoudelijk opengezet en was van werken onder een stralend herfstzonnetje geen sprake. Dit kon de pret niet drukken, want wat het weer ook moge zijn: als je met de JNM op tocht bent, is het altijd dikke fun!

- Op **22 november** waren we zoals ieder jaar weer aanwezig op de Dag van de Natuur in de Kleiputten om onze banden met Natuurpunt nog sterker aan te halen!

Ziezo, beste Natuurpuntleden, het was weer een hele boterham. JNM Roeselare blijft verder actief in het warm maken van kinderen en jongeren rond alles wat met natuur en milieu te maken heeft!

Pieter Becuwe,
Voorzitter JNM Roeselare

Brugsesteenweg 380
8800 Roeselare
www.sercu.be

Bezoek ook onze webshop

CALIPAGE
Alles voor kantoor en méér.

Een draaihals (even) op bezoek

Precies in het jaar van de biodiversiteit mocht ik een nieuwe naam aan mijn 'tuinvogellijstje' toevoegen. Op zondag 29 augustus, een donkere winderige dag zoals zoveel augustusdagen in 2010, bemerkte ik rond het middaguur in het gazon een middelgrote en vrij sierlijke vogel die ik niet onmiddellijk kon thuiswijzen. Dadelijk werd vogelalarmfase 1 in werking gesteld: de huisgenoten werden vriendelijk maar met nadruk aangemaand zich even heel stil en rustig te houden, terwijl ik zelf naar de immer klaarstaande verrekijker sloop en ondertussen met één oog de gespotte vogel in de gaten hield. De zwarte rugtekening was heel opvallend. Voor de rest ontwaarde ik een grijs met bruin gevlekt verenpak: dit was duidelijk een vogel die zich, gezeten op een tak of aangehurkt tegen boomschors, quasi onzichtbaar kan maken. Bij het opvliegen kwamen dwarsstroken op de staart te voorschijn.

Het beestje verdween in de struiken en dat was het sein om de vogelgidzen uit de kast te halen. Slechts één vogel beantwoordde aan het signalement: de draaihals (*Jynx torquilla*). Het was opvallend hoe de tekeningen in de drie geraadpleegde boeken nogal van elkaar afweken en ook de foto's op het internet leken weer andere kleurschakeringen aan te geven. De realiteit bleek, zoals gebruikelijk, veel mooier dan de afbeeldingen.

Toen voltrok zich echter een ideaal scenario: onze draaihals was zo vriendelijk om zich nog eens in al zijn glorie te vertonen en opnieuw een paar minuten op insectenjacht te trekken in het door de vele regen tamelijk hoge gras. Nu was er geen twijfel meer mogelijk. Ondanks het sombere weer kon de dag niet meer stuk. Na een dergelijke onverwachte ontmoeting kan men echter niet zomaar opnieuw overgaan tot de orde van de dag. Op zo'n moment verdient de toevallige gast een beetje extra aandacht en literatuur.

Men zou de draaihals 'de vreemde eend onder de spechten' kunnen noemen. Hij vormt inderdaad samen met de roodkeel-draaihals uit Afrika een onderfamilie van de spechten. Hij is de enige trekvogel onder de spechten en overwintert in tropisch Afrika.

De draaihals dankt zijn wonderlijke naam aan het feit dat hij bij onraad met zijn kop gaat draaien, zijn tong in en uit de snavel laat komen en daarbij een sissend geluid maakt. Een weinig snuggere aan-

valler denkt misschien aan een slang en kiest wijselijk het hazenpad. Met die hals kan hij nog wonderlijke dingen doen. Tijdens de balts zitten het mannetje en het wijfje tegenover elkaar en gooien hun kop achterover op en neer, terwijl ze met hun hals draaien. Ook laten ze hun kop soms hangen alsof hun nek gebroken is. Hun naam hebben ze dus echt niet gestolen. Ze kunnen hun kop in elke richting 180° draaien. Soms worden ze dan ook nek-draaier genoemd of (in Friesland) drai-nekke. Ook in het Duits (Wendehals) en in het Engels (Wryneck) wijst de naam in dezelfde richting.

Andere benamingen zijn 'poertje' of mierenjager en hiermee zijn we bij hun voeding beland. Zoals de spechten heeft hij een buitengewoon lange, uitsteekbare tong, tol rond en spits gepunt. Deze is niet ruw of van weerhaakjes voorzien – zoals de tong van neef specht – maar kleverig en speciaal geschikt om mieren, zijn lievelingsvoedsel, te vangen. Hij zoekt zijn voedsel dan ook meestal op de grond en hipt dan rond met opgerichte staart.

De draaihals kan niet, spechtsgewijs, gaten in bomen hameren en nestelt daarom in bestaande holten, spechtengaten of nestkasten. Het broedseizoen begint in mei en het legsel bestaat uit zeven of acht eieren. Mevrouw draaihals slaagt er moeiteloos in om meer dan één ei per dag te leggen. De broedduur duurt twaalf tot dertien dagen en ook de papa broedt af en toe mee. Vroeger broedde de soort vooral in boomgaarden, maar tegenwoordig krijgen bosranden de voorkeur.

De populatie draaihalzen is er in West-Europa de laatste decennia sterk op achteruitgegaan, maar een voor de hand liggende verklaring hiervoor vindt men niet. Men verwijst soms naar vochtiger zomers en het verdwijnen van de voedsel- en voorkeursbiotoop, maar mogelijk spelen ook problemen in de overwinteringsgebieden een rol. In Vlaanderen en Nederland is de soort zeldzaam geworden. In de eerste helft van vorige eeuw kwam de draaihals nog vrij verspreid voor op de zandgronden van de Veluwe, maar in 2000 telde men er niet meer dan 65 broedparen. Deze prachtige vogel staat zowel in Vlaanderen als bij onze noorderburen op de rode lijst.

De rest van de dag heb ik veel meer dan anders naar buiten zitten gluren in de hoop nog eens een glimp te mogen opvangen van zijn ingewikkelde, fraai gekleurde verenpatroon. Helaas, de draaihals liet zich niet meer zien. Hij was wellicht al weer verder op weg naar zonniger oorden om te overwinteren en eerlijk gezegd, ik kon hem geen ongelijk geven.

Johan Strobbe

Waarnemingen

29/8	Roeselare	draaihal	Johan Strobbe
29/9	Kortemark	wielewaal	Chris Dutry
1/10	Roeselare	zingende zwarte roodstaart in stadscentrum	Piet Desmet
1/10	Roeselare	draaihal	Dina Vandenbussche

20/10	Roeselare	zestel koperwieken in tuin	Godelieve Amery
21/10	Roeselare	grauwe vliegenvanger in tuin	Piet Desmet
1/11	Marke	pestvogels	Johan Plouvier
9/11	Rumbeke	3 grote gele kwikstaarten	Piet Desmet

Personalia

We delen in het geluk van Wim en Lies (dochter van bestuurslid Willy) bij de geboorte van hun dochttertje **Renée** op 3 november.

- Op 6 oktober overleed **Liliane Bethuyne**, moeder van bestuurslid Peter Hantson.
- Op 21 oktober overleed **Herman Soenens** (bestuurslid tot 2008).

We betuigen beide families onze innige deelneming.

Colofon

Bestuur Mandelstreke:

voorzitter: Piet Desmet - 051 225 852 - natuur.mandelstreke@gmail.com
ondervoorzitter: Wim Marichal - 0476 307 762 - wim.marichal@telenet.be
secretaris: Philippe Deprez - 050 347 824 - philippe.deprez@telenet.be
penningmeester: Johan Plouvier - 051 226 678 - johan.plouvier@gmail.com
redacteur: Koen Maes - 051 727 001 - koenmaes@hotmail.com
materiaalman: Willy De Ruyter - 051 697 796 - willy.de.ruyter@telenet.be
communicatie: Peter Hantson - 051 203 063 - peter.hantson@skynet.be
bestuursleden:
Brigitte Crombez - brigittecrombez@gmail.com
Cien De Roo - 051 502 346 - barth.verhaeghe@telenet.be
Johan Hanssens - 051 309 199 - johanhanssens@fulladsl.be
Koen Vandepitte - 051 727 257 - vandepitte.koen@skynet.be
Ria Wyffels - 050 211 392 - riawyffels@yahoo.com

steenuilwerkgroep: Ludo Momerency - 051 225 280 - ludo.momerency@telenet.be
conservator De Kleiputten: Piet Desmet
webmaster: Philippe Deprez
lay-out: Johan D'haenen - 0485 953 435 - johan.dhaenen@howest.be

Bestuur kern De Reiger:

voorzitter: Jean-Pierre Vandamme - 051 771 213 - jeanpierrevandamme@skynet.be
secretaris: Mathieu Foré - 051 770 061 - mathieu.fore@lin.vlaanderen.be
bestuursleden:
Filip Cardoen - 051 770 159 - info@filipcadoen.be
Bart Debaes - 051 229 088 - bdebaes@yahoo.com
Peter Goossens - 051 249 448
Peter Donck - 0497 450 811 - peterdonck@telenet.be

Bankrekening van Natuurpunt Mandelstreke:

979-9627307-62 p/a Klokkeputstraat 93, 8800 Roeselare

Website: www.natuurpunt.be/mandelstreke

Lidmaatschap van Natuurpunt voor het ganze gezin = €24
(tijdschriften DWW 4x en Natuurblad 4x) op rekening 230-0044233-21 van Natuurpunt vzw - Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Extra tijdschriften:

Natuur.focus (4x) en Natuur.oriolus (4x) = elk €8,5 of samen €14,5

Leden van andere Natuurpuntafdelingen kunnen "Door Weer en Wind" ontvangen door storting van €5 op **979-9627307-62**

Nestkasten: kleine hollenbroeders voor €9 (zelfbouwpakket €5)

vleermuizenkast voor €12,50

mussenhotel voor €20

Voedertafels: vrijstaand/hangend voor €15

muurmodel voor €8

De vermelde bedragen zijn ledenprijzen

Info: Ludo Momerency - 051 225 280 - ludo.momerency@telenet.be

VogelOpvangCentrum

Bulskampveld 8, 8730 Beernem - 050/790 959

Giften voor Mandelhoek

(vanaf €30 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekening **293-0212075-88** van Natuurpunt Beheer vzw, met vermelding "**Reservatenfonds 3576, Mandelstreke**".

Giften voor Vogelwerkgroep Mandelstreke

(vanaf €30 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekening **230-0524745-92** van Natuurpunt Studie vzw, met vermelding "**VWG Mandelstreke - project 2423**".

Werken mee aan dit nummer:

Pieter Becuwe, Philippe Deprez, Piet Desmet, Johan D'haenen, Rita Gesquiere, Peter Hantson, Koen Maes, Wim Marichal, Ludo Mommerency, Frank Renard, Johan Strobbe, Jacques Vanderhaeghe, Annick Vansevenant

Foto's cover:

boven: Rosse populierboleet-*Leccinum rufum* (Wim Declercq) - onder: Dag van de Natuur (Chris Dewulf)

De teksten voor het volgende nummer graag binnen bij de redactie tegen

1 februari 2011

Dit tijdschrift is gedrukt op gerecycleerd papier

Spaarbank
Verzekeringen
Leningen
Beleggingen

KANTOOR BABYLON - CBFA 26672
Westlaan 145, 8800 Roeselare, 051 25 10 10

MARIANNE DEPRAETERE - CBFA 48078
Beversesteenweg 363, 8800 Roeselare, 051 20 50 94

LIEVEN MESSEYNE - CBFA 27155
Leenbosstraat 16, 8830 Gits, 051 20 10 86
Ieperstraat 768, 8830 Hoogdele, 051 24 45 52

KANTOOR VANHAECKE - CBFA 61160
Rumbeeksestweg 464, 8800 Rumbeke, 051 24 46 53

RUDI VERHOEST - CBFA 46891
Noordlaan 9, 8800 Roeselare, 051 24 01 30

ARGENTA SPAARBANK NV - CBFA 27316
Meiboomlaan 5-7-9, 8800 Roeselare, 051 24 28 27

*Altijd
een groen
streepje
voor ...*

Grafisch ontwerp •
Filip CARDOEN
Filipcardoen.be

**Rouwcentrum
WERBROUCK**

**Bruanestraat 27
8800 Roeselare
☎ 051 25 16 35**

www.rouwcentrumwerbrouck.be

**Parketvloeren
Desimpelaere**

Fabrikant van massief parket

**ZWAAIKOMSTRAAT 27
8800 ROESELARE**

TEL: 051 20 09 64 FAX: 051 22 98 73

TUINAANLEG - TUINONDERHOUD

Beversesteenweg 369 - 8800 Roeselare
tel. : 051 69 00 30 - fax: 051 69 00 31
info@davidtshubert.be - BE 442 678 603

TULIKIVI

**100%
ecologisch
verwarmen**

**slechts 2 u.
stoken voor
24 u. warmte**

BROUCKE

Kachel & SpeksteenCenter

Diksmuide - Roeselarestraat 92

Tielt - Markt 8 - Oostduinkerke - Leopold II laan 28

www.broucke.be - 051/50 00 87

**De nr. 1
in W.-VI.
in**

**pellet
speksteen
& hout
kachels**

Dé specialist in fotovoltaïsche installaties

solar invest

UW ENERGIE VOOR DE TOEKOMST

- ♦ Wij verstrekken deskundig advies
- ♦ Wij bezorgen u een op maat gemaakte offerte
- ♦ Wij staan garant voor een professionele installatie
- ♦ Wij verzorgen voor u de subsidieaanvragen

Groene Herderstraat 39a • 8800 Roeselare • Tel 051 / 33 69 10 • info@solarinvest.be • www.solarinvest.be

Euromex

Pieter De Conincklaan 108
8200 St-Andries, Brugge
050 31 50 01
www.deputter.com

Bynnex

Verrekijkers • Telescopen • Microscopen • Accessoires